

W trosce o bezpieczeństwo zdrowotne – kleszczowy projekt profilaktyczny w hajnowskim szpitalu

Możliwość otrzymania bezpłatnego pakietu szczepionki przeciwko KZM, bezpłatne szkolenia – SP ZOZ w Hajnówce zaangażował się nowy projekt mający na celu przeciwdziałanie chorobom odkleszczowym, a którego liderem jest Urząd Marszałkowski.

2017 – 114 osób,

2018 – 99 os.,

2019 – 71, współczynnik zapadalności w 2019 – 164,6 (w porównaniu do średniej krajowej wynoszącej 49,51*) – takie żniwo zebrała borelioza z Lyme w powiecie hajnowskim ciągu ostatnich trzech lat. Kleszczowe zapalenie mózgu (KZM) również wyrabia swoją ponurą statystykę – 60 osób w ciągu ostatnich trzech lat (2017-2019), współczynnik zapadalności w 2019 r. – 44,00 (przy średniej krajowej wynoszącej 0,61!)**. Zapadalność na choroby odkleszczowe w województwie podlaskim jest najwyższa w kraju - ale nawet na tle Podlasia powiat hajnowski niechlubnie się wyróżnia. Dane zachorowalności na choroby odkleszczowe w regionie Puszczy Białowieskiej mocno przewyższają średnią wojewódzką - i tak wysoką w skali kraju. Choć przytaczanie suchych danych statystycznych nie jest najlepszym pomysłem na dobry początek żadnego tekstu, w tym akurat przypadku dobitnie pokazuje, jak wielkim problemem dla naszego regionu są choroby odkleszczowe – trudne do leczenia, wywołujące szereg powikłań, skutkujące wyłączeniem z życia zawodowego, społecznego, a w skrajnych przypadkach śmiercią. W nierównej walce z milimetrowymi pajęczakami, wywołujących nieproporcjonalne do swoich rozmiarów zdrowotne problemy, skuteczne są wczesna profilaktyka, promocja zdrowia i interwencja. Wszystkie te elementy zawiera „Projekt profilaktyki chorób odkleszczowych i eliminowania skutków ich występowania w najbardziej zagrożonych grupach ryzyka województwa podlaskiego” – inicjatywa wraca w nowej odsłonie.

Doświadczenie SP ZOZ w realizacji projektów o podobnej tematyce

W 2018 r. szpital podjął się realizacji projektu, niemniej z przyczyn niezależnych od SP ZOZ wówczas nie został ukończony. Choć zadania nie udało się zrealizować, szpital nie odpuścił. *Mając na uwadze skalę ryzyka zachorowania na choroby odkleszczowe w naszym regionie, wynikającą z położenia geograficznego i uwarunkowań środowiskowych, z uwagi na dobro społeczności lokalnej ponownie przyjęliśmy ofertę udziału w projekcie i podjęliśmy wyzwanie* – mówi dyrektor SP ZOZ Grzegorz Tomaszuk. Dzięki determinacji, zaangażowaniu i współpracy projekt wraca w nowej odsłonie – pod egidą Urzędu Marszałkowskiego Województwa Podlaskiego w roli lidera, a SP ZOZ - partnera.

Zaangażowanie do inicjatywy hajnowskiego szpitala nie dziwi – placówka w swojej strukturze posiada 9 POZ oraz Oddział Obserwacyjno – Zakaźny. Szpital ma także bogate doświadczenie w realizacji tematyki chorób odkleszczowych – w latach 2013- 2015 placówka realizowała projekt „Rozwój współpracy transgranicznej w zakresie profilaktyki, diagnostyki i leczenia chorób przenoszonych przez kleszcze w rejonach endemicznego ich występowania

na pograniczu polsko – białoruskim”. Projekt miał na celu poprawę stanu zdrowia mieszkańców powiatu hajnowskiego i obwodu grodzieńskiego poprzez poprawę profilaktyki, diagnostyki i leczenia chorób przenoszonych przez kleszcze. W wyniku realizacji projektu dokonano modernizacji Medycznego Laboratorium Diagnostycznego: szpital w Hajnówce przeprowadził gruntowny remont laboratorium oraz zakupił nowoczesną aparaturę. Obok nowych mebli, komputerów, zamrażarek, wirówek i lodówek laboratorium zostało wyposażone w najnowocześniejszy, specjalistyczny sprzęt do wykrywania chorób przenoszonych przez kleszcze. Dzięki temu placówka dysponuje teraz zautomatyzowanym systemem wykonywania testów wykrywających choroby przenoszone przez kleszcze.

Zadania przewidziane w projekcie

Tymczasem „Projekt profilaktyki chorób odkleszczowych i eliminowania skutków ich występowania w najbardziej zagrożonych grupach ryzyka województwa podlaskiego” będzie realizowany na terenie powiatów: hajnowskiego, sokólskiego i sejneńskiego. Działania w projekcie adresowane są do pracujących w sekcjach najbardziej narażonych na ukąszenie przez kleszcza – tj. rolnictwo, rybactwo i łowiectwo w wieku 18-64 lata (osób fizycznych i podmiotów gospodarczych), a także pracowników sektora podstawowej opieki zdrowotnej – lekarzy POZ i lekarzy medycyny pracy.

Udział w projekcie ma zwiększyć świadomość nt. negatywnych skutków występowania chorób odkleszczowych – za sprawą szkoleń adresowanych do kadry medycznej POZ oraz spotkań szkoleniowych (odbywających się woj. w trakcie eventów) dla pracujących w sektorach łowiectwo, rybactwo i rolnictwo. Ponadto wśród osób narażonych na pokłucia przez kleszcza z wybranych sektorów będą przeprowadzane porady profilaktyczne połączone z ankietami mających na celu ocenę zagrożenia pokłucia przez kleszcze. Ankieta będzie przeprowadzana w POZ, tak aby w przypadku rozpoznania osoby z grupy ryzyka możliwe było natychmiastowe skierowanie uczestnika na wizytę lekarską i ewentualne poddanie szczepieniu ochronnemu przeciwko KZM. Mieszkańcy powiatu hajnowskiego spełniający kryteria włączenia do projektu – a więc rolnik, myśliwy, rybak w wieku 18-64 lata, po uzupełnieniu ankiety w POZ, zostaną zakwalifikowani do **bezpłatnego szczepienia** przeciwko KZM. Udział w projekcie kwalifikuje do bezpłatnego otrzymania trzech dawek szczepienia, gdzie cena rynkowa jednej dawki waha się od 110 do 130 zł. **Możliwość otrzymania bezpłatnego pakietu szczepionki przeciwko KZM** przyczyni się do poprawy stanu zdrowia populacji woj. podlaskiego, zmniejszając zagrożenie choroby. Brak odpłatności za szczepienia to istotna zmiana – w poprzedniej odsłonie projektu uczestnik miał ponieść koszt w wysokości 30 zł (10 zł za jedną dawkę).

Realizacja projektu – krok po kroku

W pierwszej kolejności planowana jest edukacja grupy docelowej, w związku z czym przygotowujemy cykl szkoleń. W związku z sytuacją epidemiologiczną projektowy kalendarz uległ zmianie. Zaglątajcie na stronę powiatu i szpitala a także profile na Facebook – tam pojawi się więcej szczegółów odnośnie rekrutacji i terminarzu zadań. A o samych zagrożeniach, jakie niosą choroby odkleszczowe dowiedziecie się za pośrednictwem kampanii informacyjnej - w ramach projektu przewidziano opracowanie, kolportaż i promocję materiałów edukacyjnych skierowanych do rolników, rybaków i łowczych, dostępnych w POZ, w jednostkach samorządu terytorialnego oraz w mediach.

Realizacja projektu potrwa do 2023, jego całkowita wartość to 9 798 867, 71 zł, z czego dofinansowanie w ramach RPO to 9 308 924, 32 zł. Realizacja projektu na terenie powiatu hajnowskiego to koszt 348 073,80. z czego dofinansowanie wynosi 330 670,11.

Katarzyna Miszczuk

*Współczynnik zapadalności oblicza się poprzez przeliczenie danych surowych na 100 tyś. mieszkańców, umożliwiając w ten sposób porównanie liczby zachorowania w jednostkach administracyjnych o różnej liczbie mieszkańców.

** Dane PSSE w Hajnówce z – stan na listopad 2019 r.